

ANTALL ISTVÁN

Trákia költő, műfordító fia

Gencso Hrisztozov lírai honosodása Magyarországon*

Kalligrafikus, szinte művészi színvonalú írásáról országosan ismertté váló édesapja, a falu lakóinak ügyeit intézi. A hivatali szolgálat írnoki feladatai és a paraszti munka elteti a családot. A közösség önzetlen szolgálata, az emberek sorsa iránti érdeklődés, a nyitottság öröklődött át Gencso Hrisztozov író, költő, műfordító emberi vonásaiba, művészi vállalásaiba.

Bulgáriában, a rodopei Haszkovo megyei Szuszámban látta meg a napvilágot 1940. szeptember 18-án. A család erős belső kötelékei, a földművelés természetközelsége, a szavak és fogalmak tisztasága, a népköltészet élménye határozza meg a fiatalember lírai érdeklődését. A falu egy teljes világmindenség számára, ahol a mindennapi élet átlátható és világos erkölcsi rendet kínál.

A nagyvárosban sem hal ki belőle ez a kötődés, miközben a rendszeres tanulás, az egyetem mellett szellemi társakra talál. Szófiában, a St. Kliment Ohridski Egyetemen szerez műfordítói diplomát. Már diákként a közép-európai kis népek történeti, irodalmi és kulturális közegének vonzásába kerül. Ahhoz a nemzedékhez tartozik, amely már megszabadul a sztálini korszak dogmatikus irodalomszemléletétől, de az esztétikai értékrendet időnként felülíró politikai gyanakvás, a hagyományokat korszerűtlennek látó kritika még nem tűnik el a teljesen az irodalmi közéletből.

1968-ban kerül Magyarországra, mégpedig műfordítói ösztöndíjjal. A Magyar Írószövetség ekkoriban Fábíán Zoltán szervezőkészségének köszönhetően az irodalmi műhelyek, a személyes találkozások, a honi és nemzetközi kapcsolatok gyűjtőpontja. Itt kap tanácsot, segítséget a budapesti mindennapokhoz, szellemi útmuta-

Gencso Hrisztozov és Ratkó József
Primorszkón (Bulgária) 1971

* Elhangzott 2014. november 21-én a nagykállói református templomban a Ratkó József-díj átadásán.

